श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अकोला

अंतर्गत तक्रारनिवारण समिती

POSH कायदा, २०१३ **(Prevention of Sexual Harassment Act)** अंतर्गत कामाच्या ठिकाणी महिलांचे लैंगिक छळापासून संरक्षण करण्यासाठी तयार करावयाचे अधिकृत धोरण (Policy Document) खालीलप्रमाणे आहे.

कामाच्या ठिकाणी महिलांचा लैंगिक छळ (प्रतिबंध, प्रतिबंधक आणि निवारण) धोरण

१. प्रस्तावना **(Introduction)**

आमचे महाविद्यालय कामाच्या ठिकाणी सर्व कर्मचाऱ्यांसाठी सुरक्षित, सन्मानजनक आणि भेदाभेद नसलेले वातावरण निर्माण करण्यासाठी कटिबद्ध आहे. **POSH** कायदा, २०१३ नुसार, आमच्या संस्थेत कामाच्या ठिकाणी महिलांचा लैंगिक छळ होण्यास सक्त मनाई आहे आणि अशा घटनांना 'शून्य सहिष्णुता' (Zero Tolerance) धोरण लागू केले जाईल.

२. उद्देश **(Objective)**

- कामाच्या ठिकाणी महिला सुरक्षित ठेवणे.
- लैंगिक छळाच्या घटनांना प्रतिबंध घालणे आणि त्या घडल्यास प्रभावी निवारण यंत्रणा उभी करणे.
- सर्व कर्मचाऱ्यांमध्ये कायदेशीर जाणीव निर्माण करणे.

३. लागू असण्याची व्याप्ती **(Scope)**

हे धोरण संस्थेतील सर्व विद्यार्थिनी, शिक्षक व शिक्षकेतर महिला कर्मचाऱ्यांना लागू होते, ज्यामध्ये खालील व्यक्तींचा समावेश आहे:

- कायमस्वरूपी (Permanent) आणि कंत्राटी (Contractual) कर्मचारी
- इंटर्न (Interns) आणि प्रशिक्षणार्थी (Trainees)
- सल्लागार (Consultants) आणि अभ्यागत (Visitors)
- तात्पुरत्या स्वरुपात काम करणाऱ्या महिला

४. लैंगिक छळाची व्याख्या **(Definition of Sexual Harassment)**

POSH कायद्यानुसार, लैंगिक छळामध्ये खालीलपैकी कोणत्याही अवांछित कृत्यांचा (थेट किंवा अप्रत्यक्षपणे) समावेश होतो:

- शारीरिक संपर्क आणि विनापरवानगी स्पर्श करणे.

- लैंगिक सुखाची मागणी किंवा विनंती करणे.
- लैंगिक स्वरूपाच्या शेरेबाजी करणे किंवा अंगलट येणारे बोलणे.
- अवांछित अश्लील चित्रे, व्हिडिओ किंवा साहित्य दाखवणे किंवा त्यांची मागणी करणे.
- इतर कोणतीही अवांछित शारीरिक,मौखिक किंवा अमौखिक वर्तणूक जी लैंगिक स्वरूपाची असेल.
- स्त्रियांना दुय्यम मानून त्यांचा अपमान करणे
- स्त्रियांच्या कामामध्ये लुडबूड करणे, विरोध करणे, अमानवी व्यवहार करणे, अपमानास्पद वागणूक देणे ज्यामुळे स्त्रिच्या आरोग्यावर आणि सुरक्षिततेवर परिणाम होईल याला लैंगिक छळच म्हणतात.

५. अंतर्गत तक्रार समिती **(Internal Committee - ICC)**

कायद्याच्या नियमांनुसार, संस्थेत आंतरिक तक्रार समितीची **(ICC)** स्थापना करण्यात आली आहे. समितीचे तपशील खालीलप्रमाणे आहेत:

- प्रिसिडिंग ऑफिसर **(**अध्यक्ष**):**- डॉ**.** श्रद्धा धर्मेंद्र थोरात (संपर्क: फोन नंबर - ९४२३४६८५१७ /ईमेल- drshraddhathorat@gmail.com)
- सदस्य **:-** डॉ. वैशाली एस. पाटील.
- सदस्य **:-** डॉ. संगीता शेगोकार
- सदस्य **:-** डॉ. नितीन एस. मोहोड
- सदस्य **:-** प्रा. रुपाली एस. सरोदे
- सदस्य **:-** प्रा. रंजिता डी. फुटाणे
- विद्यार्थिनी प्रतिनिधी **:-**
- बाह्य सदस्य **(**कायदेतज्ज्ञ**)** :- ॲड. मंगला पांडे

६. तक्रार दाखल करण्याची प्रक्रिया **(Complaint Procedure)**

- वेळेची मर्यादा**:** घटना घडल्यापासून ३ महिन्यांच्या आत पीडित महिला लेखी स्वरूपात अंतर्गत तक्रार समितीकडे (ICC) तक्रार दाखल करू शकते. (विशेष कारणास्तव समिती हा काळ आणखी ३ महिने वाढवू शकते).
- लेखी तक्रार**:** तक्रारीमध्ये घटनेचे तपशील, तारीख, वेळ आणि साक्षीदारांची नावे स्पष्ट असावीत.
- जर पीडित महिला स्वतः तक्रार करण्यास असमर्थ असेल, तर तिची वारसदार किंवा सहकाऱ्यांच्या साहाय्याने तक्रार दाखल करता येऊ शकते.

७. चौकशी आणि तपास प्रक्रिया **(Inquiry Process)**

- तक्रार प्राप्त झाल्यानंतर ICC ची बैठक बोलावली जाईल.
- चौकशीदरम्यान आरोपी आणि तक्रारदार दोघांनाही बाजू मांडण्याची समान संधी दिली जाईल.
- चौकशीचे काम अत्यंत गोपनीय ठेवले जाईल.
- तक्रार मिळाल्यापासून ९**0** दिवसांच्या आत चौकशी पूर्ण करून समिती व्यवस्थापनाला अंतिम अहवाल सादर करेल.

८. कारवाई आणि शिक्षा **(Action and Penalties)**

चौकशीत दोषी आढळल्यास संस्थेच्या नियमांनुसार खालीलपैकी योग्य ती कारवाई केली जाईल:

- लेखी माफी मागणे.

- वेतन वाढ किंवा पदोन्नती रोखणे.
- कामावरून बडतर्फ करणे (Termination).
- कायद्यानुसार योग्य ती कायदेशीर कारवाई करणे.
- चुकीची किंवा खोटी तक्रार दिल्याचे सिद्ध झाल्यास तक्रारदारावरही शिस्तभंगाची कारवाई केली जाऊ शकते.

९. गोपनीयतेची हमी **(Confidentiality)**

तक्रारीचे स्वरूप, चौकशीची प्रक्रिया आणि दोन्ही बाजूंची नावे अत्यंत गोपनीय ठेवली जातील. माहिती उघड करणाऱ्या व्यक्तीवर दंडात्मक कारवाई केली जाऊ शकते.

स्वाक्षरी

प्राचार्य

श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अकोला